

Ten eerste

Scharrelkip slechter voor gezondheid boer en burenen

René Didde
Amsterdam

Met het verbod op de legbatterij is het welzijn van de kip verbeterd. Maar de leghen produceert bij het scharrelen zo veel stof dat de gezondheid van de veehouders en de omwonenden is verslechterd. Dat blijkt uit een promotieonderzoek.

Anders dan in de oude legbatterij waar de kippen op het spreekwoordelijke A4-tje zaten, hebben de leghennen in de moderne voliëresystemen tweemaal zoveel ruimte. Ook kunnen ze onderwets 'op stok' gaan in een klimrek. 'Als 's avonds het licht in de stal uitgaat, zie ik binnen een kwartier de concentratie stof op mijn meter met 90 procent dalen', zegt Albert Winkel, die gisteren promoveerde aan de Wageningen Universiteit. Hij verrichtte uitgebreide metingen bij 36 veehouderijen.

Winkel signaleert een akelige paradox. 'De leghen kan in de voliërestal lekker scharrelen, maar daarbij produceert ze zo veel stof dat de veehouder klachten aan zijn luchtwegen krijgt.' Ook omwonenden hebben veel meer last van fijnstof dan vroeger.

Om de stallucht te verversen, wordt 9 kubieke meter lucht per kip per uur de buitenlucht ingeblazen, zeg maar 200 duizend kuub per stal per uur. Omwonenden met COPD en astma hebben aantoonbaar meer klachten en rond stallen is het aantal longontstekingen verhoogd.

Anders dan het bekende fijnstof van

200

DUIZEND KUBIEKE METER lucht per kippenstal wordt de buitenlucht ingeblazen, met daarin in het geval van moderne voliëresystemen meer fijnstof dan bij een legbatterij

Een scharrelkip. Foto Arie Kievit

kleine roetdeeltjes uit verkeer en industrie, is het opgescharrelde stallenstof een heterogeen allegaartje van mest, veren, huidschilfers en voer vermengd met de houtkrullen. Allerlei levende bacteriën en dode micro-organismen kunnen met dat fijnstof meeliften en gezondheidsschade veroorzaken.

Winkel onderzocht ook technieken die de uitstoot reduceren. 'Door het stof te ioniseren met elektronen, plakt het stof aan het plafond. Dat halveert de uitstoot en het kost 5 cent per kip.' Een iets duurder manier is om de laag strooisel te vernevelen met koolzaadolie. 'Het fijne stof klontert dan samen tot grotere deeltjes', aldus Winkel.

Deze technieken moeten wel als een EHBO-doos worden gezien, benadrukt Winkel. Op termijn moeten stalsystemen volgens hem zo worden ontworpen dat de grote geventileerde ruimten waar de kippen eten, leggen en slapen geen hinder veroorzaken voor boer en buurman.

Hoogleraar milieu-epidemiologie Dick Heederik van de Universiteit Utrecht noemt het 'een gemiste kans' dat eind jaren negentig niet tegelijk met het dierenwelzijn ook naar de arbeidsomstandigheden van de pluimveehouder is gekeken. 'Een advies van de Gezondheidsraad daarover is nooit ter harte genomen', zegt Heederik, niet bij het Wageningse onderzoek betrokken. 'Het is nu een grote uitdaging om een stal te ontwerpen die voldoet aan de eisen voor dierenwelzijn, arbeidsomstandigheden en gezondheid van omwonenden.'